

เครื่องถ้วยเปลือกไข่

ในศตวรรษที่ 18

มากรโคปโอลิ ชาวอิตาเลียน คือ ชาวยุโรปคนแรกที่ได้เห็นวิธีการผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่ โดยเขาได้เรียกเซรามิกสีขาวที่มีความแกร่ง และ propane “Porcelaine” ซึ่งมีความหมายว่า “เปลือกหอย”

การค้าได้ทำให้เครื่องถ้วยเปลือกไข่ของจีนเข้าสู่ยุโรปโดยเฉพาะที่เมืองเวนิสในช่วงปี ค.ศ. 1461 การพัฒนาเซรามิกของยุโรปได้มาจากชาวมุสลิมที่ปกครองดินแดนสเปน โดยทั้งหมดเป็นเครื่องปั้นชนิด Earthenware ทั้งลิน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องปั้นมาจาริก (Majolica) ของอิตาลี เครื่องปั้นเดลฟ์ (Delftware) ของเยอรมัน และออลันดา หรือ เครื่องปั้นฟายอันส์ (Faience) ของฝรั่งเศส

ความพยายามของยุโรปที่จะเลียนแบบเครื่องปั้นเปลือกไข่ (Porcelain) นั้น ทำได้เพียงเครื่องปั้นเปลือกไข่แบบนิ่ม (Soft-paste porcelain) ซึ่งยังไม่มีความแกร่งเหมือนเครื่องปั้นที่มาจากประเทศจีนและญี่ปุ่นได้ เนื่องจากช่างปั้นชาวยุโรปได้ใช้แก้วเป็นองค์ประกอบในลวนผสมแทนที่จะใช้ดินขาวหรือ Kaolin ความไม่รู้นี้ ใช้เวลาอีกร้อยกว่าปี กว่ายุโรปจะสามารถหาสูตรเครื่องถ้วยเปลือกไข่ Hand paste porcelain ได้

เครื่องถ้วยเปลือกไข่ Meisen แท็งเยอร์นี

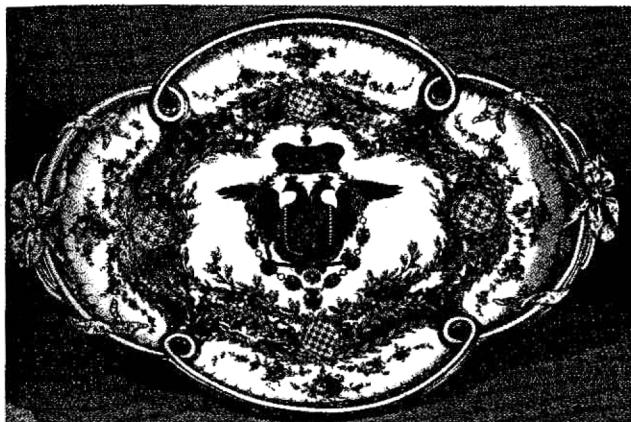
โรงงานเซรามิกในเมืองไมเน่นของเยอรมันนี คือ โรงงานแรกที่สามารถผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่ชนิดแกร่งได้เทียบเท่าเครื่องถ้วยจากประเทศจีน ทั้งนี้ ชาวเยอรมันเชื่อโยฮันน์ บอทท์ เกอร์ ได้พัฒนาสูตรส่วนผสมได้สำเร็จในช่วง

แรกของศตวรรษที่ 18 ภายใต้การควบคุมดูแลของนายตระกูลอุกสุดส์ แห่งแคว้นแซกโซนี ผู้ซึ่งชอบสะสมเครื่องถ้วยจากประเทศจีนและญี่ปุ่น ในชั้นแรก โยฮันน์ ได้ทำเครื่องถ้วยทินเนิร์ (Stoneware) ที่มีสีแดงเข้ม และมีความแข็งแกร่งเทียบได้กับเครื่องถ้วยทินจากเมืองจีนที่มีชื่อว่า อีชิง โดยการใช้ดินที่มีสีแดงเป็นองค์ประกอบ ต่อมาในปี ค.ศ. 1709 ก็สามารถพัฒนาเครื่องถ้วยเปลือกไข่แบบนี้ได้สำเร็จ

สุรพล พิทักษ์ลัมสกุล. “เครื่องถ้วยเปลือกไข่ในศตวรรษที่ 18” วารสารเซรามิกส์ 8, 18 (ก.พ.-เม.ย. 2547) 38-42

ผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยเปลือกไข่ที่แสดงในภาพนี้ เป็นของห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทเซรามิกส์ จำกัด

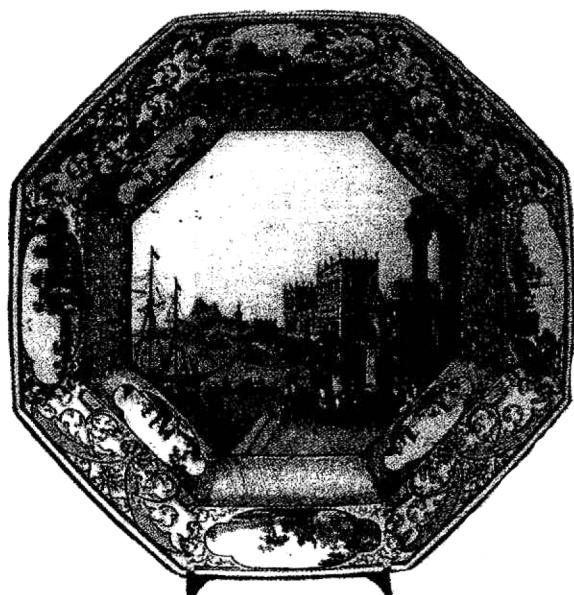
จาน Sevres Hard Paste Porcelain ของฝรั่งเศส ปี 1773

โดยการใช้ดินขาว Kaolin เข้ามาเป็นส่วนผสมในสูตรของเขา โรงงานไม่ใช่เจกกลายเป็นที่ผลิตเซรามิกชนิดนี้ได้เป็นแห่งแรก ของยุโรป ทั้งนี้ในระยะแรกจะมีการออกแบบเหมือนอย่างตะวันออก ทั้งรูปร่างและลวดลาย เช่น ลายลิงโตเหลืองและลายมังกรแดง จนในปี ก.ศ.1730 จึงพัฒนาออกแบบรูปทรงและลวดลายแบบยุโรป โดยการให้ศิลปินช่างวางแผนออกแบบลวดลายได้อย่างสวยงาม เป็น แบบของตนเอง และได้รับความนิยมสูงสุด

นอกจากนี้ โรงงานไม่ใช่ยังผลิตตุ๊กตากระเบื้องชนิด Porcelain ออกแบบให้กับราชสำนักและออกแบบเครื่องใช้บ้านต่อไป อาหารโดยมีตุ๊กตาหน้าประกอบ จำเป็นสำหรับบุคคลชั้นสูง ตลอดจนใช้ประดับในโถสักทางศาสนา ผลิตภัณฑ์จากเมืองไม่ใช่ ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดของยุโรป ปัจจุบันนี้ยังมีการผลิตอยู่ และมีราคาแพงมาก เป็นที่ต้องการของนักสะสม

แจกัน เดรสเด็น เยอรมนี ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20

จาน Sevres ของฝรั่งเศส ปี 1823

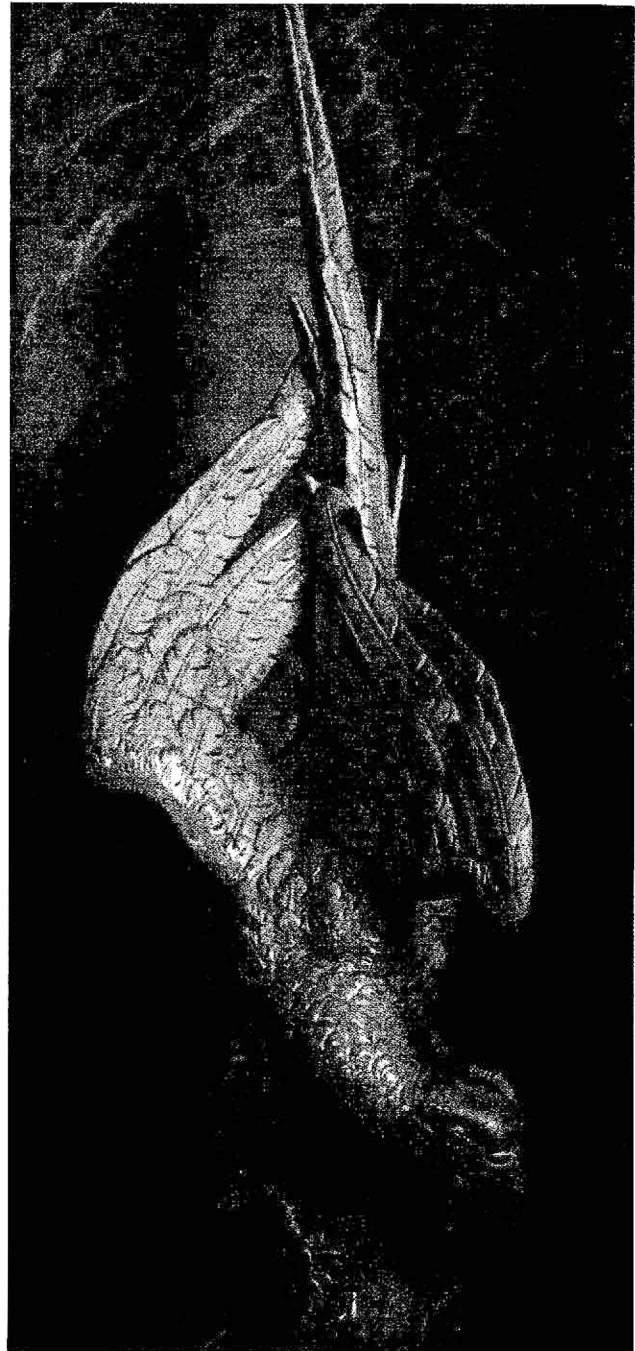
ตุ๊กตา Derby อังกฤษ ปี 1775

ตุ๊กตาผู้รัชทศ ทำที่ St. Cloud ปี 1755

ตุ๊กตามีเช่น เยอรมนี ปี 1743

นกแก้ว Porcelain เมืองไมเช่น ปี 1731

ถ้วยกาแฟอังกฤษ Worcester เลียนแบบจีน ปี 1755

ขณะเดียวกันที่เมืองเดรสเดน ซึ่งอยู่ห่างจากไมเช่นเพียง 12 ไมล์ได้เลียนแบบและสร้างโรงงานเพื่อการผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่ด้วยเช่นเดียวกัน เรียกผลิตภัณฑ์เหล่านี้ว่าเครื่องถ้วยเปลือกไข่แห่งเดรสเดน ซึ่งก็แพร่หลายและเป็นที่นิยมในยุโรป เช่นเดียวกันกับเครื่องปั้นไมเช่น

เครื่องถ้วยเปลือกไข่ Sevres แห่งฟรังเศส

ก่อนปี ค.ศ.1690 ชาวฝรั่งเศสชาวเมือง Rouen ชื่อ หลุยส์ โพเทอราต์ ได้ทราบถึงวิธีการผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่

ชนิดอ่อน (Soft-paste porcelain) และต่อมาได้มีการผลิตเครื่องถ้วยนี้ในโรงงานที่เมือง St.Cloud ในปี ค.ศ.1695 เครื่องถ้วยเปลือกไข่ชนิดอ่อนนี้ได้กล่าวเป็นเครื่องถ้วยที่มีชื่อเสียงในด้านความสวยงามโดยเฉพาะความกลมกลืนของเคลือบและตัวผลิตภัณฑ์

ต่อมาพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และพระราชบุตรฯ ได้ทรงจัดตั้งโรงงานขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของราชสำนัก โดยตั้งโรงงานผลิตเครื่องถ้วยชามที่เมือง Vincennes ในช่วงปี ค.ศ.1740 เพื่อใช้สำหรับงานในพระราชสำนักขึ้นและต่อมาได้ย้ายมาที่เมือง Sevres ในปี ค.ศ.1753 โดยมีการยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพสูงขึ้นและตกแต่งลายแบบฝรั่งเศสซึ่งมีความวิจิตรแตกต่างจากของไม้เช่นจากเยอรมนี

ผลิตภัณฑ์ Sevres มีชื่อเสียงอย่างมากในด้านผลิตภัณฑ์ Porcelain แบบ Soft - paste ทั้งนี้แม้ว่ามีการพับแพล็งดินขาวที่เมือง Sevres ทำให้โรงงานมีความสามารถในการผลิตเครื่องปั้นประภาก Hard paste porcelain ได้ในที่สุด แต่ความสวยงามของผลิตภัณฑ์นั้นยังมีชื่อเสียงน้อยกว่าเมื่อเทียบกับ Porcelain ชนิด Soft - paste ดังเดิม สินค้าจากฝรั่งเศสก็ได้ขายออกสู่ญี่ปุ่นจำนวนมากเนื่องจากการออกแบบที่โดดเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อังกฤษและสหราชอาณาจักร

เครื่องถ้วยเปลือกไข่ของอิตาลี

อิตาลีได้เน้นเครื่องถ้วยเปลือกไข่แบบ Hard - paste

ผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยที่เป็น Stoneware สีแดงของ โยอันน์ บอทท์เกอร์

ผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยเปลือกไข่แบบแกร์ชของ โยอันน์ บอทท์เกอร์

บน ผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยเปลือกไข่แบบแกร์ส Derby ปี 1795

ล่าง ผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยเปลือกไข่แบบนิม Sevres ฝรั่งเศส ปี 1750

แบบเยอรมัน และฝรั่งเศส แต่ก็มีการผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่ชนิด Hard - paste ที่โรงงานในเมือง Venice และเมือง Doccia ส่วนเครื่องถ้วยเปลือกไข่ที่มีชื่อเสียงของอิตาลีเป็นแบบ Soft - paste ผลิตขึ้นที่เมือง Naple โดยการสนับสนุนของพระเจ้า Charles de Bourbon กษัตริย์แห่งเมือง Naple โดยการออกแบบและเขียนลายด้วยคิลปินที่มีชื่อของอิตาลีได้แก่ Giuseppe Gricci ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามเทียบเท่ากับเครื่องถ้วย Sevres ของฝรั่งเศส ต่อมาโรงงาน

ได้ย้ายไปสู่ประเทศสเปนด้วยผลของการเมือง แต่ก็ไม่สามารถผลิตงานที่มีคุณค่าเทียบเท่าได้เลย

เครื่องถ้วยเปลือกไข่ Chelsea และ Derby แห่งอังกฤษ

การผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่ของอังกฤษแตกต่างจากของญี่ปุ่นเนื่องจากมิได้รับความสนใจจากราชสำนัก เช่นเดียวกับเยอรมันและฝรั่งเศส โรงงานแห่งแรกของอังกฤษอยู่ที่เมือง Chelsea ซึ่งสร้างโดยนักธุรกิจชื่อ นิโคลัส สปริงมอนต์ ซึ่งสร้างโรงงานในช่วงปี ค.ศ. 1745 เชرامิกของอังกฤษได้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ แต่ก็ไม่สามารถเทียบเท่าเซรามิกจากญี่ปุ่นโดยเฉพาะลวดลายต่าง ๆ ได้

ในปี ค.ศ. 1750 ได้มีโรงงานผลิตเซรามิกชนิด Hard - Paste Porcelain ที่ Derby โดยเลียนแบบผลิตภัณฑ์ของไม่เช่น ซึ่งสามารถผลิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยเน้นที่ตลาดของชนชั้นกลาง และได้รับความนิยมอย่างสูง ในที่สุดนักธุรกิจของโรงงาน Derby ก็เข้าซื้อกิจการ Chelsea ในปี ค.ศ. 1770

ช่วงปลายศตวรรษที่ 18 การผลิตเครื่องถ้วยเปลือกไข่แบบ Hard - Paste Porcelain ได้แพร่หลายในญี่ปุ่นอย่างมาก ความลับของการผลิตได้

หมดลับไป แต่ตลาดยังคงต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและสวยงามจำนวนมาก เมื่ออังกฤษเข้าสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมจำนวนมาก ก็ได้มีโรงงานในอังกฤษเพิ่มขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ Worcester ก็สามารถผลิตสินค้าเซรามิกพร้อมกับวิธีการพิมพ์ลายแบบอุตสาหกรรมทำให้ตั้งทุนต่ำลง

และอังกฤษได้ส่งออกผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไปทั่วโลกในเวลาต่อมา